

Літературний процес кінця XIX – початку XX століть

Модерністські напрями і течії в
літературі кінця XIX - початку
XX століття

Модерністські напрями і течії в літературі кінця XIX - початку XX століття

Модернізм (від фр. Moderne – сучасний) – комплекс літературно-мистецьких напрямів, що виникли наприкінці XIX ст. як заперечення натуралізму в художній дійсності

**Основні
модерністські
напрями**

Неореалізм

Символізм

неоромантизм

футуризм

неокласицизм

експресіонізм

імпресіонізм

* Символізм-

одна зі стильових течій модернізму, що виникла у Франції в 70-х рр. XIX ст., а в українській літературі поширилася на початку XX ст. Основна риса – конкретний художній образ перетворюється на багатозначний символ.

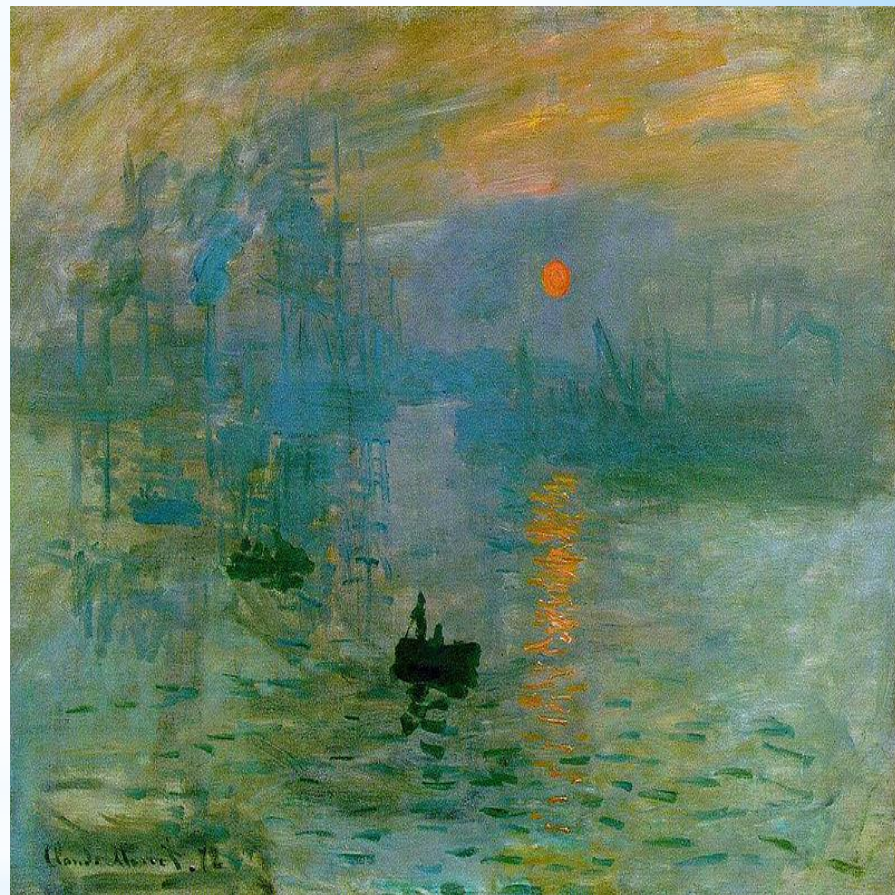
Жан Дельвіль. Прометей

Імпресіонізм -

(від фр. Impression-
враження) - художній
напрямок, що заснова-
ний на принципі без-
посередньої фіксації
вражень, спостере-
жень, співпереживань.

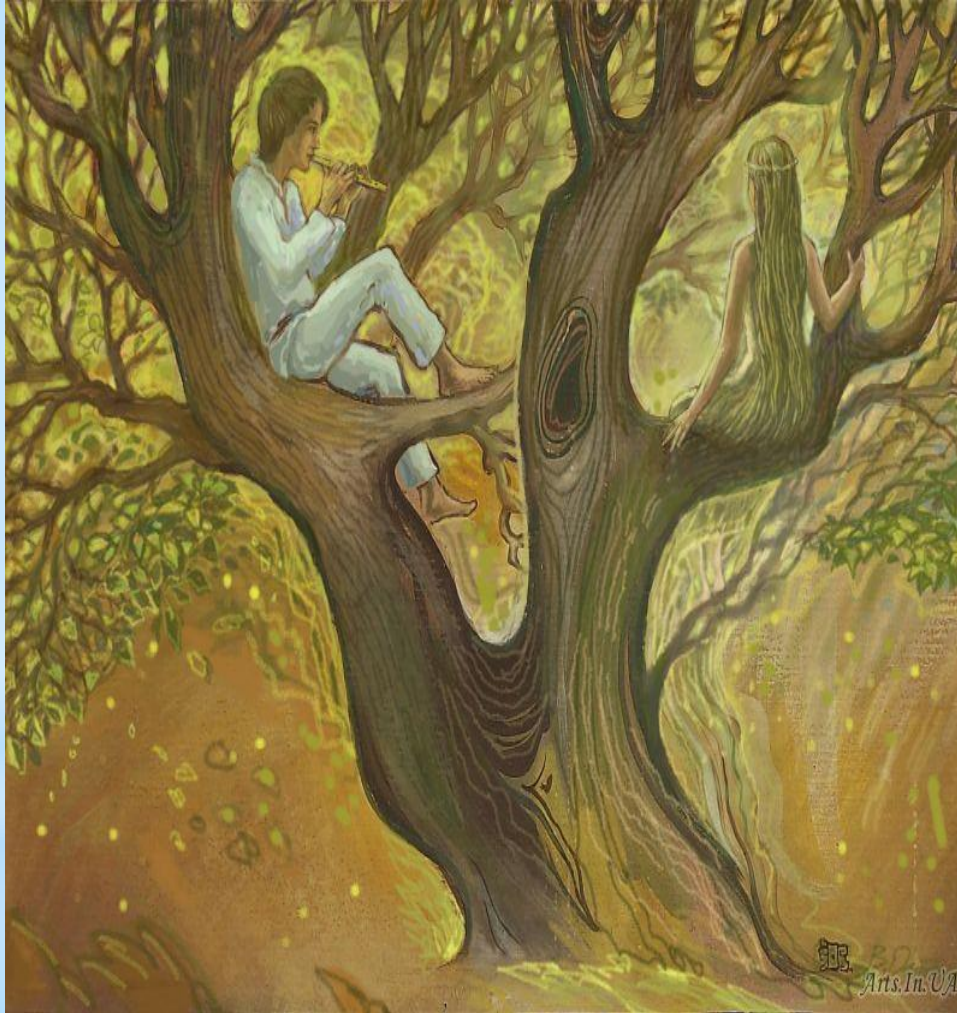

Клод Моне «Враження, схід сонця (фр. *Impression, soleil levant*)» (1872) Ця картина надала назву стилю

В українській літературі поетика **імпресіонізму**
відбилася у творчості М.Коцюбинського,
В.Стефаника, М.Черемшини.

* Неоромантизм - *

стильова течія модернізму, що виникла в українській літературі на початку ХХ ст., названа Лесею Українкою «новоромантизмом». Неоромантики на перше місце поставили чуттєву сферу людини, емоційно-інтуїтивне пізнання.

Олейник Валерій . "Лісова пісня"

напруженість

Сюжет неоромантичного твору

Характерний
неоромантичний
герой –
непересічна
сильна
особистість,
нерідко наділена
рисами
«надлюдини»,
вигнанець, що
протистоїть
суспільній
більшості, шукач
романтики та
пригод.

елементи
боротьби

елементи
небезпеки

таємничі або
надприродні
події

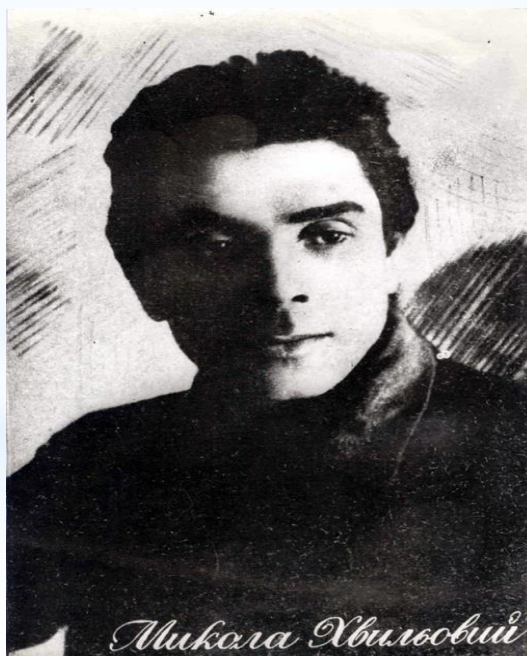
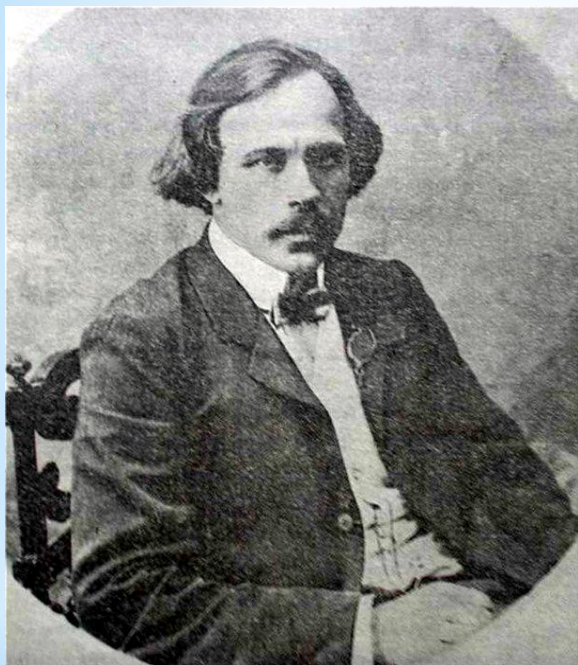
* Українські неоромантики

- * Леся Українка
- * О.Кобилянська
- * Ю.Яновський

Українські неоромантики

- * Олександр Олесь
- * Микола Вороний
- * Микола Хвильовий

* ФУТУРИЗМ –

(від лат. Futurum – майбутнє) – напрям в мистецтві, митці якого вважали головною цінністю віку динаміку, переможний хід науки і техніки.

Умберто Боччони. «Місто, відродження легенди», ескіз, 1910 р.

Футуризм — це мистецтво антигуманізму, яке має відбити настання часу техніки. Спрямування футуризму можна виразити трьома «М»: місто, машина, маса.

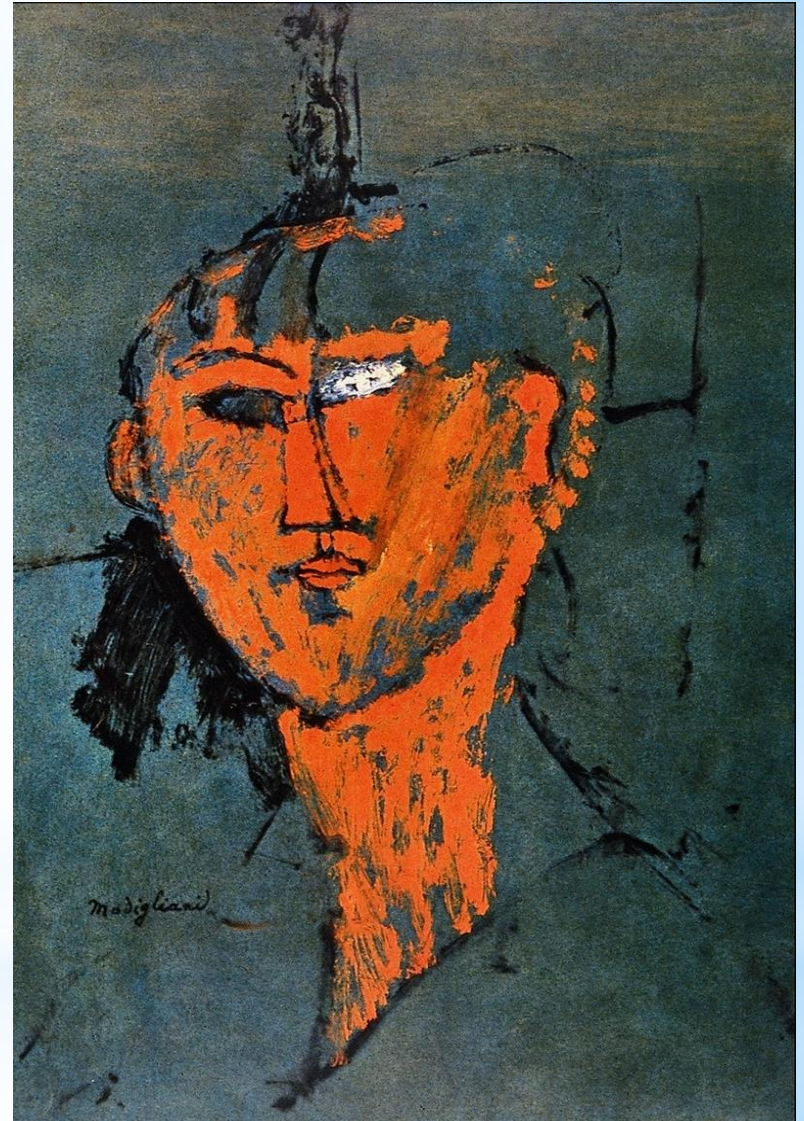

Принципи динамізації («прискорення») свого художнього тексту: тексти записувалися без розділових знаків, без великих і малих букв.

Михайль Семенко-лідер українського футуризму

Експресіонізм

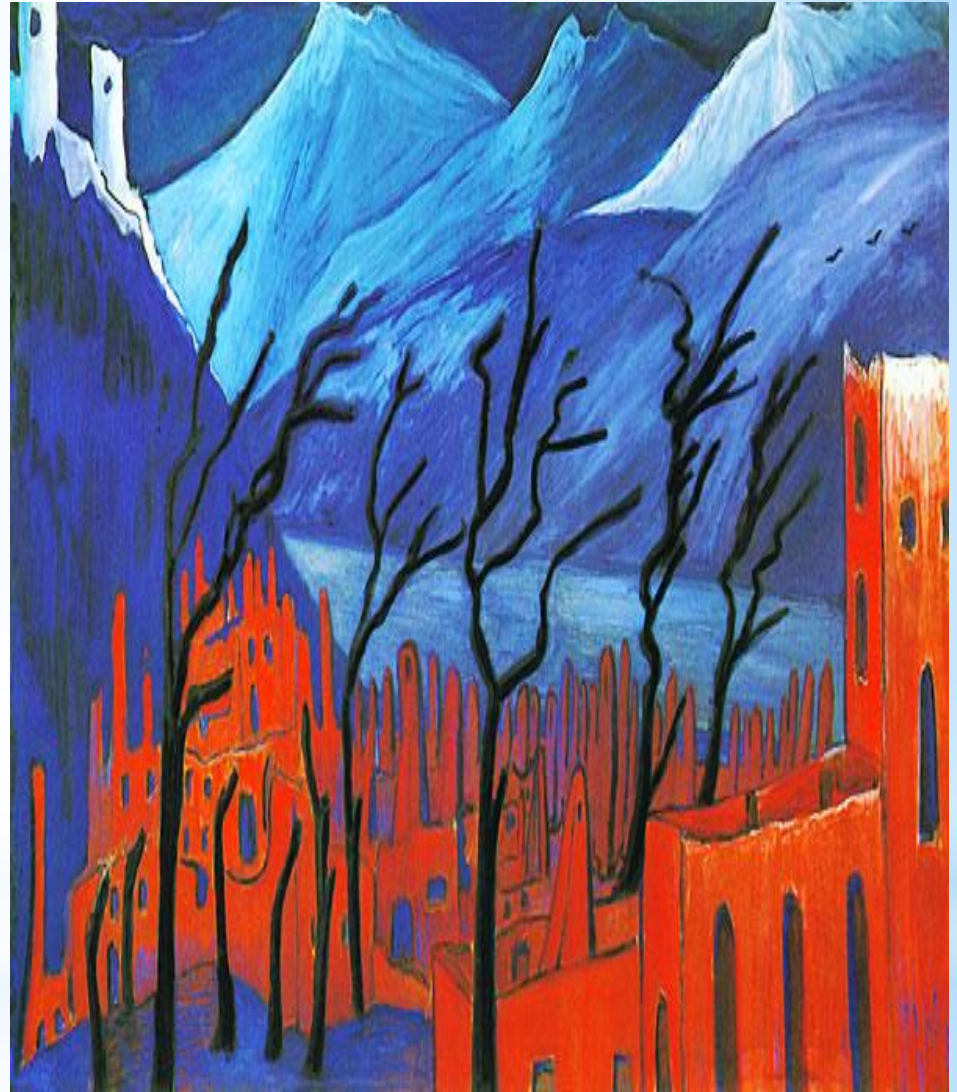
(від франц. Expression-вираження, виразність) – літературно – мистецький потік авангардизму, що сформувався в Німеччині на початку ХХ століття.

Амедео Модільяні. Червона голова

Визначальні риси експресіонізму

- * зацікавленість глибинними психічними процесами;
- * заперечення як позитивізму, так і раціоналізму;
- * суб'єктивізм і зацікавленість громадянською темою.

Маріанна фон Веревкін. Червоне місто, 1909 р.

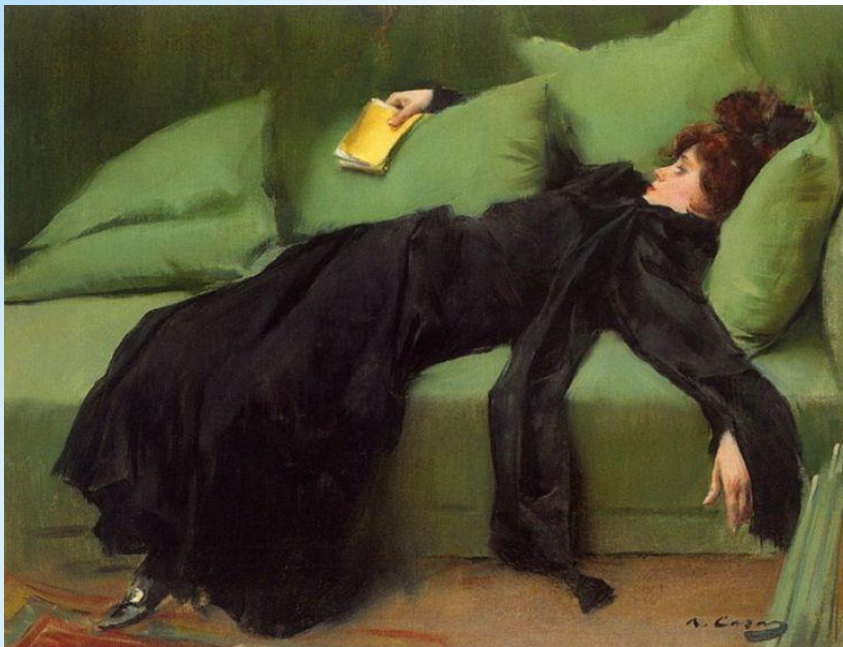
МОДЕРНІЗМ

```
graph TD; A[МОДЕРНІЗМ] --- B[Декаданс (кінець XIX – початок XX ст.)]; A --- C[Власне модернізм (20 – 60-ті роки XX ст.)]; A --- D[Авангардизм (20-ті роки – кінець XX ст.)];
```

Декаданс
(кінець XIX –
початок XX ст.)

Власне
модернізм
(20 – 60-ті роки
XX ст.)

Авангардизм
(20-ті роки –
кінець XX ст.).

Юна декадентка. 1899

Рамон Касас. Автопортрет
1908

На повітрі. 1890 - 1891

Запитання

* Чому І.Франко, так радіючи, що вся “наша поезія пішла новою дорогою”, все ж таки не сприйняв естетичних засад модернізму?

* У чому трагедія митців, за словами Б. Небесьо, яким “доля дала творити на перехресті двох літературних діб у народі...”?

Використані джерела

* Український модернізм // <https://uk.wikipedia.org/wiki>

* Ференц Н.С. Основи літературознавства.- К.:Знання,2011.//
<http://pidruchniki.com/17540906/literatura/ekspresionizm>

* Дякую за увагу !